

LANA MILIVOJEVIĆ*

Suzbijanja nezakonite trgovine opojnim drogama na međunarodnom planu s osvrtom na hrvatsko kazнено zakonodavstvo

Sažetak

U tekstu se ukazuje na konstantnu aktualnost nezakonite trgovine drogom kao pojavnom obliku transnacionalnoga organiziranog kriminala. Radi ukazivanja na dugotrajnost problema vezanih uz opojne droge opisan je put međunarodnopravne regulacije vezane uz opojne droge od samih začetaka pa do danas. Također su navedene i odredbe hrvatskoga kaznenopravnog zakonodavstva koje reguliraju to područje, uz osvrt na pribavljene statističke podatke o kriminalitetu droga.

***Ključne riječi:** zloraba opojnih droga, prevencija zlorabe opojnih droga, kazнено djelo zlorabe opojnih droga*

1. TRGOVINA DROGOM - SASTAVNICA ORGANIZIRANOG KRIMINALA

Danas je općepoznato kako je trgovina drogom jedna od najbitnijih sastavnica organizirane kriminalne djelatnosti u svijetu. Tako uz trgovinu ljudima i oružjem trgovina drogom čini najprofitniju i najbrojniju nezakonitu trgovinu na svjetskom tržištu.

S obzirom na to da je porast kriminala u totalitetu svjetski trend, činjenica je da se manifestira u sve opasnijim, težim i novijim pojavnim oblicima pa se nameće potrebnim zakonski regulirati iste nove pojavne oblike kriminala i osmisliti nove načine i strategije borbe protiv njega.

Još je 2004. godine Vijeće Europe u svojem godišnjem izvješću o situaciji vezanoj za organizirani kriminal u zemljama članicama, navelo da će organizirani kriminal vjerojatno ostati glavna briga europskih društava u bliskoj budućnosti, što vrijedi i danas. Tada je

* mr. sc. Lana Milivojević, predavačica na Visokoj policijskoj školi MUP-a RH, Zagreb.

istaknuto kako su narkotici, gospodarski kriminal, krijumčarenje i trgovina ljudima tri glavna kriminalna tržišta koja predstavljaju glavnu prijetnju većem dijelu Europe.

Opće stanje moglo bi se ukratko oslikati riječima jednoga od autora prethodno spomenutog izvješća, Alexandra Segera, koji je naveo: "Organizirani kriminal...ugrožava naše temeljne europske ciljeve, uključujući vladavinu zakona, demokraciju i ljudska prava."

2. DROGE U NAŠOJ SVAKODNEVICI

Droge danas čine sastavnicu naše svakodnevice i rijetko se u svijetu može pronaći neka civilizacijsko-kulturna skupina unutar koje se ne koristi barem jedna psihoaktivna supstancija - droga. Radi uočavanja težine problematike droga i njihove distribucije, odnosno ilegalne trgovine kao šireće opasnosti današnjice, potrebno se na ovome mjestu podsjetiti na neke najosnovnije stvari o opojnim tvarima.

Pojmom droga, u čisto medicinskome smislu, razumijevaju se psihoaktivne supstancije koje neurobiokemijski djeluju na mozak kao centar živčanog sustava čovjeka te izazivaju poremećaje u njegovom funkcioniranju, koji se na doživljajnom planu očituju kao psihijatrijski simptomi¹. S obzirom na ovu definiciju potrebno je istaknuti da tako definirane supstancije izazivaju određene psihičke poremećaje koji su praćeni osjećajem ugone, za razliku od duševnih poremećaja koji su redovito neugodni. Stoga nije potrebno ukazivati kako se u stanje opijenosti drogom konzument stavlja svojom voljom, on je uživatelj te droge i želi se dovesti u stanje ugone prouzrokovano konzumiranjem određene droge. Tako se kroz određeno vrijeme pojavljuje ovisnost o određenoj vrsti droge. Ovisnost o opojnim drogama danas se smatra bolešću, a ovisnici bolesnicima.

Općenito se u stručnoj literaturi navode različite definicije pojma droge te različitosti mišljenja o tome što sve spada pod drogu. U najširem smislu droge su sve supstancije koje stvaraju ovisnost čovjekovoga organizma bilo psihičku, fizičku ili obje ovisnosti o njima. Tako bi se ovisnošću mogla smatrati i ovisnost o kofeinu iz kave, teinu iz čaja, nikotinu iz cigareta, pa bi te supstancije također predstavljale drogu. No, takve droge, kao što je poznato, nisu kriminalizirane. Vezano uz one kriminalizirane opće je poznato kako su to marihuana, hašiš, opijum, amfetamini (*speed, extasy*), halucinogeni (LSD), kokain i heroin.

Danas se, prema Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga², ovisnik o opojnoj drogi definira kao osoba koja se uporabom droge dovela u stanje ovisnosti, dok je razlika od povremenog uzimatelja opojne droge u tome što se radi o osobi koja jednokratno, prigodno ili povremeno uzima opojne droge i kod koje se još nije razvilo stanje ovisnosti.

Uz primjereni medicinski tretman odvikavanja od droga neki se ovisnici uspijevaju uspješno izliječiti i trajno se riješiti te ovisnosti, što je vrlo težak i dugotrajan proces u kojem neki uspiju samo privremeno, pa se ponovno vrte ovisnosti, a neki nikada, što najčešće okončava smrću ovisnika. Stoga je jasna težina i ozbiljnost problema droga i nužnost sprječavanja njihove vrlo unosne distribucije u svijetu koja najviše pogađa i uništava mlade ljude.

¹ Torre, R. (2001). Droge - dugo putovanje kroz noć, Zagreb: Promotor zdravlja d.o.o., 9.

² Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga (NN 107/01., 87/02., 163/03. i 141/04.).

3. ZAČETAK MEĐUNARODNOPRAVNE REGULATIVE VEZANE UZ OPOJNE DROGE

3.1. Povijesne naznake

Kroz povijest, nakon što je uočena opasnost od opojnih droga za zdravlje ljudi i potreba da ih se stavi pod određenu kontrolu, postojala je tendencija da se načine neki međudržavni sporazumi koji bi regulirali režim opojnih droga (primjerice, Međunarodna konvencija o opijumu, Den Haag, 1912.).

Već je Liga naroda prije II. svjetskog rata usvojila nekoliko sporazuma vezanih uz kontrolu droga u kojima je bila pobliže određena kontrola opojnih droga poput kokaina, opijuma i njegovih derivata. No, dostignuća na području kemije su rasla, pojavljivale su se nove droge, pa su povremeno bili donošeni amandmani koji su regulirali i navedena dostignuća u znanosti.

Iz tog vremena može se spomenuti Sporazum vezan uz proizvodnju, unutarnju trgovinu i uporabu opijuma, Geneva 1925., Međunarodna konvencija o opijumu, Geneva 1925., Konvencija o ograničavanju proizvodnje i reguliranju distribucije opojnih droga, Geneva 1931., te Sporazum o kontroli pušenja opijuma na Dalekom istoku, Bangkok 1931. godine.

Između dva svjetska rata nije se pridavala posebna važnost represiji vezano uz opojne droge, no nakon II. svjetskog rata zloraba opojnih droga počela se kao kazneno djelo strože kažnjavati, što i nije dovelo do nekog osobitog uspjeha.

Stoga je 1961. godine Ekonomsko i socijalno vijeće UN-a sazvalo konferenciju predstavnika 73 nacije kako bi se usvojila **Jedinstvena konvencija o opojnim drogama**, koja bi unificirala materiju režima opojnih droga i njezin dopunjujući **Protokol iz 1972.** Nameće se potrebnim izložiti osnovne značajke te Konvencije i pripadajućeg Protokola.

Jedinstvena konvencija o opojnim drogama iz 1961. i Protokol iz 1972. - općenite naznake³

Konvencija⁴ je međunarodni sporazum protiv nezakonite proizvodnje i trgovine drogom te čini osnovu za svjetski režim kontrole opojnih droga. Usvojena je 1961. godine i temeljem nje svjetske agencije za kontrolu droge ujednačile su režim droga. Sastoji se od ukupno 50 članaka, a u siječnju 2005. godine potpisalo ju je 180 država potpisnica.

U preambuli Konvencije ističu se shvaćanja da je s obzirom na zdravlje i dobrobit čovječanstva potrebno razgraničiti uporabu narkotičkih droga koje se rabe u zdravstvene svrhe radi olakšavanja patnji i bolova, od zlorabe takvih sredstava i pogubnosti za zdravlje ljudi te socijalnu i ekonomsku opasnost koja iz navedenog proizlazi za čitavo čovječanstvo. Stoga se ističe potreba borbe zemalja protiv toga zla na međunarodnom nivou, kooperacijom zemalja, te ograničenjem njihove uporabe. Konvencija kao droge

³ Važeće za Republiku Hrvatsku temeljem Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, NN-MU 4/94.

⁴ www.undc.org

navodi i definira kanabis, koku i opijum, a bila je prvi međunarodni sporazum koji je zabranjivao marihuanu.

Kontrola država potpisnica prema Konvenciji odvija se putem UN-a, i to Komisije za opojne droge Ekonomskog i socijalnog vijeća i Internacionalnog odbora za kontrolu opojnih droga, čije djelovanje i mjere pobliže opisuje. Također se određuje ograničena proizvodnja i uvoz tih tvari u države. Konvencija sadrži i kaznene odredbe, a predviđa i mogućnost ekstradicije za kaznena djela počinjena protivno odredbama Konvencije.

Dopunjujući Protokol Konvencije donesen je 1972. godine, a stupio je na snagu 1975. Za navedeni bitna je izmijenjena odredba članka 36. Konvencije kojom se pobliže određuje što bi države članice trebale regulirati kao kaznena djela u skladu sa svojim Ustavima, a u cijelosti glasi:

(st. 1.)

- a) Pod rezervom svojih ustavnih odredba svaka strana ugovornica propisuje mjere koje su potrebne kako bi se uzgoj i proizvodnja, prerada, vađenje, prepariranje, držanje, ponuda, puštanje u promet, raspodjela, kupnja, prodaja, isporuka, bilo po kojoj osnovi, posredovanje, odašiljanje, slanje na tranzit, prevoženje, uvoz i izvoz opojnih droga, koji nisu u skladu s odredbama ove Konvencije, ili svaka druga radnja koja je po mišljenju te strane protivna odredbama te Konvencije, smatrali kaznenim djelima ako su učinjeni namjerno, a koji bi se kao teška kaznena djela kažnjavali odgovarajućom kaznom zatvora ili drugim kaznama lišenja slobode,
- b) Bez obzira na odredbe navedene u stavku 1.a) ako osobe koje zloupotrebljavaju opojne droge počine ovakva kaznena djela, strane ugovornice mogu, umjesto da ih osude ili izreknu kaznene mjere protiv njih, ili kao dopunu osude ili kazne, podvrgnuti te osobe mjerama liječenja, obrazovanja, rehabilitacije ili ponovnom uključivanju u društvo.

Iz navedenoga (b) razvidna je i novina u smislu predviđene mogućnosti da se počinitelji kaznenih djela vezanih uz zloporabu opojnih droga rehabilitiraju i uključe u društveni život, a da ih se ne kazni ili da na se taj način liječenjem, obrazovanjem, rehabilitacijom dopuni osuda ili izrečena kazna.

Mehanizmi kontrole predviđeni izloženom Konvencijom osnaženi su donošenjem Konvencije protiv zabranjene trgovine opojnim drogama i psihotropnim supstancama iz 1988. godine.

Konvencija o psihotropnim tvarima iz 1971. - općenite naznake⁵

Konvencija o psihotropnim tvarima⁶ usvojena je na konferenciji Vijeća Europe u Beču 21. 2. 1971. godine, na kojoj je sudjelovala ukupno 71 država, a sastoji se od 33 članka. U preambuli se ističe da se poradi dobrobiti i zdravlja čovječanstva nastoji boriti protiv ilegalne trgovine psihotropnim tvarima (odredila ih je Svjetska zdravstvena organizacija)

⁵ Važeće za Republiku Hrvatsku temeljem Odluke o objavljivanju mnogostраних međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, NN-MU 4/94.

⁶ www.undc.org

i poduzimati nužne mjere za ograničavanjem takvih tvari u legalnoj uporabi. Bitnim se navodi i potreba da Svjetska zdravstvena organizacija upozorava na tvari koje bi mogle podleći reguliranju ovom Konvencijom, a određene su i posebne odredbe za kontrolu takvih tvari, te njihova ograničena uporaba u medicinske i znanstvene svrhe. Ograničiti proizvodnju takvih tvari mogu isključivo tijela koja imaju posebne licence, što mora biti strogo kontrolirano. Prilikom uvoza i izvoza takvih tvari nužno je zahtijevati posebno odobrenje. Svaka država mora ustrojiti zaseban sustav nadzora nad proizvodnjom i postupanjem s psihoaktivnim tvarima, koji je dužan podnositi izvješća, a o svemu vezanom uz poštovanje odredaba Konvencije potrebno je izvješćivati UN, odnosno relevantnu Komisiju o opojnim drogama. Predlaže se i poduzimanje mjera koje je potrebno provesti kako bi se osiguralo da ne dolazi do zloporabe psihoaktivnih tvari, te trgovine njima. Ističe se i nužnost kriminalizacije postupanja protivno odredbama Konvencije, što je dužnost svake države zasebno. Predviđena je i mogućnost da se počinitelji kaznenih djela vezanih uz protupravne radnje s psihotropnim tvarima, koje su protivne odredbama ove Konvencije, rehabilitiraju i uključe u društveni život, a da ih se ne kazni.

Konvencija protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima iz 1988. - općenite naznake⁷

Dana 11. 11. 1990. godine stupila je na snagu Konvencija protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima⁸, donesena u Beču 20. 10. 1988. godine. Sastoji se od ukupno 34 članka.

Kao glavni cilj u preambuli navodi se neadekvatnost Konvencije iz 1961. godine da zaustavi stalno rastuću opasnost nezakonite trgovine opojnim drogama i nezakonitim tvarima. Nova Konvencija iz 1988. godine usmjerena je na borbu protiv organiziranog kriminala kroz međunarodnu suradnju i određene metode suzbijanja kriminalnih grupacija, uključujući i "smrzavanje" njihovih izvora financiranja. Daju se upute državama što se sve smatra nedozvoljenim u pogledu psihoaktivnih tvari i određuje se potreba za kriminaliziranjem tih postupanja. Obraća se pozornost na mogućnosti i putove nezakonite trgovine i ističe nužnost suradnje država u borbi protiv tog globalnog problema.

3.2. Međunarodna tijela osnovana za borbu protiv trgovine drogom kao sastavnim dijelom međunarodnog kriminala

Na ovome mjestu bitno je spomenuti **UN-ov Ured za kontrolu droge i sprječavanje kriminala** (*Office on Drug Control and crime Prevention, ODCCP*) koji predstavlja stalno tijelo Tajništva UN-a sa sjedištem u Beču. Provodi odluke Povjerenstva za sprječavanje kriminala i kazneno pravosuđe Gospodarskog i socijalnog vijeća UN-a. Također promiče suradnju među državama u borbi protiv međunarodnog kriminala.

Može se spomenuti djelovanje Intrepola, Europola, američke Agencije za borbu protiv droge (DEA), raznih instituta u programu UN-a osnovanih diljem svijeta poradi sprječavanja i borbe protiv kriminala (ISPAC - Savjetodavno vijeće UN-a, Heuni - Eu-

⁷ Važeće za Republiku Hrvatsku temeljem Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, NN-MU 4/94.

⁸ www.undc.org

ropski institut, UNICRI - Međuregionalni institut za istraživanje kriminala i pravosuđa, ISISC - Međunarodni institut za visoke studije iz kaznenih znanosti itd.), te razne nevladine organizacije koje sudjeluju u Programu UN-a za sprječavanje kriminala i kazneno pravosuđe.

Vezano uz materiju droga ističe se velika važnost u djelovanju Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) u određivanju što sve jesu zabranjene psihoaktivne tvari.

4. PUTOVI DROGE

4.1. Nezakonita trgovina drogom

Droga je u raznim oblicima prisutna na svjetskom ilegalnom tržištu koje zadovoljava potrebe potrošača za pojedinim vrstama droge, sukladno tržišnom pravilu ponude i potražnje za robom. Trgovina drogom postala je izuzetno unosna i profitabilna grana na kojoj se relativno brzo mogu zaraditi ogromne količine financijskih sredstava. Kao okosnice ilegalne proizvodnje i trgovine drogama stvaraju se **narkomafije** kojima je vrlo teško i gotovo nemoguće stati na kraj, jer dok postoji potreba potrošača postojat će i ovakve trgovine.

Ilegalna trgovina drogom izuzetno je sofisticirana i teško joj se ulazi u trag. Postoje, kao i kod svake ilegalne trgovine uhodane rute te trgovine i organizacije hijerarhijske strukture koje svoje pomagače imaju u svim strukturama društva, pravosuđa, pa čak i vlada država. Rute se poradi neotkrivanja znaju često mijenjati, teško im se ulazi u trag, a logistička organizacija vrlo je jaka. Posebno je poznata balkanska ruta koja prolazi i našom zemljom. Trgovci opojnim drogama raspoložu enormnim količinama ilegalno zarađenog novca kojim mogu kupiti najsoficiraniju opremu i kompjutorizaciju kojoj je vrlo teško ući u trag. Ona im omogućuje i pogoduje u trgovini te otežava njihovo otkrivanje.

Pojedini stručnjaci Vijeća Europe smatraju kako je Europa trenutačno možda najprofitabilnije tržište u svijetu glede proizvodnje i krijumčarenja narkotika, a smatra se kako krijumčarenje droge predstavlja najznačajniju aktivnost skupina i mreža organiziranog kriminala u približno trećini zemalja članica organizacije. Posebice se navode albanske bande, koje su se devedesetih godina proširile izvan svojeg prirodnoga zemljopisnog područja, a osobito su aktivne u krijumčarenju narkotika, trgovini oružjem, ljudima i krijumčarenju cigaretama.

Svjetski je poznata kolumbijska i venezuelska narkomafija na relaciji u izravnoj vezi s talijanskom narkomafijom koje tvore nakokartele. Kolumbija je, kao i Venezuela, poznata po uzgajanju i plantažama koke, a borba protiv te narkomafije izuzetno je teška i vodi se već desetljećima. Da se krijumčarenje droge odvija i preko Hrvatske, kopnenim, vodenim i zračnim putovima (riječka i niz hrvatskih luka postale su baze europske trgovine drogom), jasno je i iz raznih slučajeva zapljene droge.

Samo neki od mnogobrojnih primjera⁹:

- Svibanj 2000., kolumbijski ili venezuelski narkokartel pokušao je preko Hrvatske prokrijumčariti 241 kg kokaina u vrijednosti od 72 milijuna kuna, međutim

⁹ www.mup.hr

- kokain je zaplijenjen u Plominu jer je dobivena informacija od bečke ispostave američke Agencije za borbu protiv droge (DEA).
- Godine 2004., slučaj zapljene 52 kg kokaina na brodu "Konavle" dubrovačke Atlantske plovidbe u kanadskoj luci Belledune.
 - Prosinac 2007., u 1,15 sati na graničnom prijelazu Bajakovo, prilikom ulaska u Republiku Hrvatsku, policijski službenici za kontrolu prelaska državne granice kontrolirali su osobni automobil marke Renault austrijskih registracijskih oznaka kojim je upravljao državljanin Austrije (1951.). Nakon kontrole dokumenata, policijski službenici su u suradnji s djelatnicima carine obavili detaljniji pregled vozila i posumnjali da se u njemu nalazi droga. Temeljem sudbenog naloga Županijskog suda u Vukovaru provedena je pretraga vozila. Tom prilikom su u svim vratima i iznad kotača u branicima pronađena 44 paketića u kojima je bila zamotana nepoznata tvar. Izvršenim vaganjem i preliminarnim vještačenjem utvrđeno je da se radi o 22, 41 kilograma marihuane.
 - Veljača 2008., policijski službenici Sektora kriminalističke policije Policijske uprave zagrebačke i službenici Uprave kriminalističke policije MUP-a RH od kolovoza 2007. godine provodili su koordiniranu kriminalističku obradu pripadnika kriminalne skupine koji su krijumčarili i prodavali veće količine kokaina na području Hrvatske. Obradu je koordinirao USKOK. Tijekom provođenja kriminalističke obrade članova navedene kriminalne skupine zaplijenjeno je oko 13,5 kilograma kokaina. Kriminalna je skupina djelovala tako da je pedesettrogodišnji hrvatski državljanin s prebivalištem u Nizozemskoj, kontaktirao osobe u Južnoj Americi s kojima je dogovarao isporuke većih količina kokaina na području afričkih zemalja Gvineje i Senegala. Navedeni pedesettrogodišnjak je ujedno uz pomoć četrdesetčetverogodišnjega hrvatskog državljanina sa splitskog područja vrbovao pomorce koji su plovili na brodovima na plovnim rutama Europa – Afrika i preuzimali kokain na području Afrike. Preuzetu drogu su potom skrivali unutar brodova na kojima su plovili te je tako krijumčarili na područje Europe, gdje ju je preuzimao pedesettrogodišnjak uz pomoć svojih sinova (26 i 27 godina) državljana Kraljevine Nizozemske. Oni su kokain krijumčarili na područje Nizozemske te potom kopnenim putem na područje Hrvatske. Prosuđuje se da bi ukupna vrijednost zaplijenjenog kokaina u uličnoj preprodaji na području Hrvatske dostigla vrijednost od oko 4 milijuna kuna.
 - U kolovozu 2008. dovršena je višemjesečna operativna akcija kodnog naziva Terminal koja se provodila nad više osoba s područja Zagreba, Zaprešića i Županije krapinsko-zagorske zbog postojanja osnovane sumnje da su se udružili radi preprodaje kokaina, amfetamina i marihuane na ilegalnom narkotržištu u Republici Hrvatskoj.
 - Kolovoz 2008., akcija "Parangal" nad više osoba s područja Splita, Solina, Kaštela i BiH radi postojanja osnovane sumnje da su se udružili radi krijumčarenja opojnih droga heroina i kokaina iz BiH te njihove daljnje preprodaje na području Županije splitsko-dalmatinske. Izvršena je pretraga vozila te je pronađeno: 10 paketa opojne droge heroin, ukupne težine 6.215 grama, 10 paketa praškaste tvari tzv. paracetamola, koja se koristi za povećanje težine heroina miješanjem, ukupne težine 10.960 grama, 1 paket opojne droge kokain, ukupne težine 108

grama, 1 paketić droge amfetamin, ukupne težine 2 grama. Izvršenim preliminarnim testiranjem utvrđeno je da se radi o heroinu visoke kvalitete ukupne vrijednosti oko 2.500.000,00 kuna. Navedena količina oduzete opojne droge bila je namijenjena za daljnju preprodaju na području Županije splitsko-dalmatinske.

Kad se govori o drogi potrebno je spomenuti i jedan drugačiji oblik zlorabe vezane uz određene supstance kao opojne droge. Na to je u izvješću za 2003. godinu ukazao UN-ov Međunarodni odjel za kontrolu narkotika (INCB). Riječ je o porastu krijumčarenja lijekovima koji sadrže narkotičke ili psihotropne supstancije putem interneta. Tako se u pojedinim zaplijenjenim internet ljekarnama u SAD-u gotovo 90% narudžbi odnosilo na supstancije koje su pod međunarodnom kontrolom. No, to nije problem ograničen samo na područje SAD-a ili Sjeverne Amerike, već isti problem postoji u nizu zemalja svijeta.

5. AKTI KOJI REGULIRAJU MATERIJU ZLOPORABE OPOJNIH DROGA

5.1. Međunarodne konvencije i protokoli kao obveze Republike Hrvatske

Republika Hrvatska je 8. 10. 1991. notifikacijom o sukcesiji postala stranka i preuzela obveze sljedećih Konvencija:

- Jedinствена konvencija o opojnim drogama iz 1961. godine,
- Protokol o izmjenama i dopunama Jedinствене konvencije o opojnim drogama iz 1961., potpisan 1972., a stupio na snagu 1975. godine,
- Konvencija o psihotropnim tvarima iz 1971. godine,
- Konvencija UN-a protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima iz 1988. godine.

Iznimno je važno istaknuti kako je Republika Hrvatska 12. 12. 2000. u Palermu, Italija, potpisala UN-ovu Konvenciju protiv transnacionalnoga organiziranog kriminala, sa dva pripadajuća Protokola. Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić je 7. 11. 2002. proglasio od strane Sabora donesen Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta sa ta dva dopunjujuća Protokola.¹⁰ Navedena Konvencija je vrlo značajan dokument koji regulira materiju vezanu uz strategiju borbe protiv transnacionalnoga organiziranog kriminala u svim njegovim pojavnim oblicima.

5.2. Nacionalno zakonodavstvo

Propisi kojima se u Republici Hrvatskoj zakonski uređuje područje zlorabe opojnih droga su Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 107/01., 87/02., 163/03. i 141/04.), kojim su uređeni uzgoj, izrada, posjedovanje i promet opojnih droga, sustav prevencije i pomoći ovisniku, Kazneni zakon RH (NN 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07. i 152/08. u daljnjem tekstu KZ), Zakon o kaznenom postupku (NN 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02., 62/03. i 115/06., u daljnjem tekstu ZKP), te Zakon o sudovima za mladež (NN 111/97., 27/98. i 12/02.).

¹⁰NN-MU 14/02.

Opojne droge spominju se i u Carinskom zakonu RH (NN 78/99., 117/99., 92/01. i 47/03.) i Zakonu o sigurnosti prometa na cestama (NN 67/08.).

5.2.1. Kazneni zakon - Glava XIII., članak 173. - zlouporaba opojnih droga

Kaznenim zakonom u Glavi XIII. - Kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, člankom 173. - zlouporaba opojnih droga¹¹, regulirana je materija zlouporabe opojnih droga.

Iz zakonskog opisa ovog kaznenog djela razvidno je da se inkriminira neovlašteno posjedovanje opojnih droga, neovlaštena proizvodnja i promet tim drogama, te navođenje drugoga da uživa opojne droge. Kazneno djelo može počiniti svatko (lat. *delicta communitia*). Zaštitni objekt je zdravlje ljudi kao dobro, a radi se o kaznenom djelu apstraktnog ugrožavanja jer je posljedica ovoga djela apstraktna ugroženost zdravlja ljudi.

Stavkom 1. inkriminira se neovlašteno posjedovanje tvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama, što se tretira kao najblaže kazneno djelo ove vrste. Iz literature proizlazi da je ova inkriminacija uvedena u hrvatsko kazneno zakonodavstvo u travnju 1996. godine, a izazvala je dvostruku reakciju zato što je bilo onih koji su smatrali da će tako kaznena odgovornost biti protegnuta na sve osobe koje posjeduju i najmanje količine opojnih droga, čime će se postići još veći učinak specijalne i generalne prevencije. No, postojala su i drugačija mišljenja, posebno medicinske struke u kojima se ova formulacija isticala kao loša zato što je time bila predviđena i kaznena odgovornost povremenih uzimatelja opojnih droga pa su se zalagali da "neznatna količina opojne droge" bude odobravana za osobnu uporabu. Navedena inkriminacija dovela je na kraju do povećanog broja evidentiranih osoba i time povećanja broja maloljetnih i punoljetnih

¹¹ Navedeni čl. 173. - zlouporaba opojnih droga u cijelosti glasi:

(st. 1.) Tko neovlašteno posjeduje tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(st. 2.) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(st. 3.) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjavanja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili tvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogućiti drugome trošenje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.

počinitelja tog kaznenog djela. Najčešće je bio slučaj da se radilo o maloljetnicima koji su pušili marihuanu ili hašiš poradi čistog eksperimentiranja. Zanimljivo je da posjedovanje manje količine droge za vlastitu uporabu po Izmjenama i dopunama Kaznenog zakona od 1. 12. 2003. godine više nije bilo kazneno već prekršajno djelo, no navedena novela tog zakona nikada nije zaživjela s obzirom na to da je ukinuta Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske U-I-2566/2003, U-I-2892/2003 od 27. studenoga 2003. godine. Nadalje, treba spomenuti da se većina kaznenih djela u Republici Hrvatskoj povezanih s opojnim drogama odnosi na neovlašteno posjedovanje opojnih droga, odnosno policijske zapljene različitih vrsta i količina opojnih droga.

Stavkom 2. inkriminirana je neovlaštena proizvodnja, prerada, prodaja ili nuđenje na prodaju, ili radi prodaje kupovina, posjedovanje ili prenošenje, ili posredovanje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavljanje u promet stvari ili pripravaka koji su propisom proglašeni opojnim drogama. Kvalificirani je oblik neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama iz stavka 2. kada je u počinjenju tog djela sudjelovalo više osoba koje su se udružile radi počinjenja tih djela ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika (st. 3.). Vezano uz navođenje drugoga na uživanje opojnih droga kvalificirani je oblik u slučaju da je kazneno djelo počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba (tri ili više, svakako pet ili više), ili je prouzročilo osobito teške posljedice (smrt, teške tjelesne ozljede, teško narušenje zdravlja, odavanje kriminalnom ponašanju pa zbog toga osoba, npr. počini neki težak zločin). U najvećem broju slučajeva počinitelji ovog kaznenog djela su ili ovisnici ili povremeni uzimatelji opojnih droga.

Pošto je proizvodnja opojnih droga dopuštena samo u medicinske i znanstvene svrhe, pod strogu kontrolu podvrgnuta je proizvodnja te promet i posjedovanje opojnih droga. Stoga su kod ovoga kaznenoga djela kažnjive i pripremne radnje u smislu nabavljanja supstancija i materijala za izradu droge, davanje na uporabu itd. (st. 4.). Pokušaj je također kažnjiv, osim kod neovlaštenog posjedovanja droge (st. 1.).

Vezano uz stavak 5., gdje se inkriminira navođenje drugoga, odnosno poticanje jedne osobe ili više osoba na konzumiranje droge, razvidno je da je samo djelo dovršeno tim navođenjem pri čemu je irelevantno je li osoba doista konzumirala drogu na nagovor. Navedeno vrijedi i za davanje droge drugome. Potrebno je istaknuti da je također irelevantno je li to učinjeno uz naplatu ili bez naplate (eventualno predstavlja okolnost pri odmjeravanju kazne). Kod stavljanja na raspolaganje prostorija radi trošenja opojne droge treba istaknuti da je djelo dovršeno samim stavljanjem prostorija na raspolaganje sa svrhom omogućavanja korištenja droge, no bez značaja je da li je droga tamo doista i korištena. Omogućavanje drugome da troši opojne droge ne mora se odnositi, npr. na davanje prostorija već može značiti i stvarnu pomoć u obliku, primjerice ubrizgavanja droge injekcijom u tijelo druge osobe. Kvalificirani je oblik u slučaju da je kazneno djelo opisano u stavku 5. počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba ili je prouzročilo osobito teške posljedice (st. 6.).

Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzimaju se kako je predviđeno stavkom 7., te se uništavaju, odnosno spaljuju. Navedeno zahtijeva mjere opće sigurnosti

te se stoga i poduzima sigurnosna mjera oduzimanja predmeta. Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. članka, koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne, sukladno stavku 8. opisanog članka.

Treba spomenuti kako u slučaju da su se ostvarili uvjeti za primjenu sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti kod počinitelja ovog kaznenog djela, svakako je treba izreći.

Zakonski opis i biće ovog kaznenog djela usklađen je u cijelosti s prethodno navedenim međunarodnim aktima koji obvezuju Republiku Hrvatsku po pitanju ove problematike.

Potrebno je još spomenuti da kao institut procesnoga prava postoji mogućnost da državni odvjetnik, sukladno članku 175. ZKP-a odluči o kaznenom progonu po načelu svrhovitosti, tako da može odgoditi započinjanje kaznenoga progona ako je kaznena prijava podnesena za kazneno djelo za koje je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, a djelo je nižeg stupnja krivnje kod kojeg razmjeri štetnih posljedica ne nalažu javni probitak kaznenog progona (znači samo čl. 173. st. 1. KZ-a).

Navedenu odluku o odgodi početka kaznenog progona može se donijeti samo uz privolu osumnjičenika i njegovu spremnost da se podvrgne odvikavanju od droge ili drugih ovisnosti. Tako dolazi do depenalizacije ovog kaznenog djela.

Iz literature razvidan je podatak kako navedena praksa još nije zaživjela intenzitetom kojim bi trebala, a spominje se razdoblje 2000.-2002. godine i podatak da je navedeni institut bio primijenjen u nešto više od 10% svih državnoodvjetničkih odluka.¹²

Navedena odredba članka 175. ZKP-a, vezano uz svrhovitost kaznenog progona, primjenjuje se i na punoljetne i na maloljetne počinitelje kaznenih djela, no ipak, na maloljetne počinitelje ovog kaznenog djela primjenjuju se odredbe o svrhovitosti kaznenog progona iz Zakona o sudovima za mladež. Kod maloljetnih počinitelja kaznenih djela posebno se pazi i uzima u obzir njihova nedoraslost i cjelokupna ličnost, ponašanje i sredina u kojoj žive, te se posebno gleda da li bi se i blažim mjerama moglo odgojno djelovati (primjenom odgojnih, u težim slučajevima zavodskih mjera, odnosno kao krajnjom mjerom maloljetničkim zatvorom) i utjecati na njih da u buduće ne čine kaznena djela, tako da je ta svrhovitost kaznenog progona još više naglašena nego kod odraslih počinitelja.

Posebno je uočeno da su obično mlade osobe konzumenti najviše lakših droga, a u globalu i svih ostalih droga, bilo da samo eksperimentiraju i povremeno konzumiraju drogu, bilo da su doista ovisnici o nekim težim drogama. Potrebno je stoga što više preventivnog djelovanja, edukacije, a posebno kroz obitelj kao osnovno polazište mladih ljudi u život.

¹² Cvjetko, B. (2003). Kazneno zakonodavstvo i kaznenopravna reakcija na kazneno djelo zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 10., 2., 920.

5.2.2. Statistički podaci o kaznenom djelu iz čl. 173. KZ - zlouporaba opojnih droga

Godine	2005.		2006.		2007.	
	Punoljetne osobe	Maloljetne osobe	Punoljetne osobe	Maloljetne osobe	Punoljetne osobe	Maloljetne osobe
st. 1.	2662	91	2872	72	2599	66
st. 2.	576	50	695	40	799	33
st. 3.	37	2	5124	-	54	1
st. 4.	17	-	180	-	13	1
st. 5.	144	12	68	2	186	9
st. 6.	60	17	1	21	66	20
ukupno	3496	139	8940	155	3717	121

Tablica 1: Osuđeni punoljetni i maloljetni počinitelji kaznenog djela iz čl. 173. KZ RH za 2005., 2006. i 2007. godinu. po pojedinim stavicima tog članka¹³

Iz predočene tablice razvidan je broj osuda za punoljetne i maloljetne osobe povezanih uz kazneno djelo zluporabu opojnih droga, a time je ujedno razvidno stanje i tendencija kretanja kriminaliteta droga za promatrani period. Tamna brojka uvijek je prisutna, što predstavlja ujedno i dobro poznatu zamjerku statistici kao metodi spoznaje činjenica. Također je nepoznato koliki je broj ovisnika o opojnim drogama u tim okvirnim brojčanim pokazateljima jer se o navedenom ne rade nikakve statistike.

5.3. Nacionalni plan i adekvatne mjere za suzbijanje ilegalne trgovine drogom u Republici Hrvatskoj

Na temelju članka 26. stavak 1. Zakona o Vladi Republike Hrvatske¹⁴ i članka 7. Zakona o suzbijanju zluporabe opojnih droga¹⁵, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 21. 2. 2002. godine donijela **Uredbu o osnivanju ureda za suzbijanje zluporabe opojnih droga** koji kao stručna služba Vlade Republike Hrvatske sustavno prati pojave, razmatra pitanja i obavlja druge poslove u vezi s primjenom Zakona o suzbijanju zluporabe opojnih droga i provedbom Nacionalne strategije nadzora nad opojnim dro-

¹³ Statistička izvješća Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude, 2005., 2006., 2007. (1309, 1339, 1366). Statistička izvješća Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude, 2006., 2007. (1309, 1339, 1366).

¹⁴ Zakon o Vladi Republike Hrvatske (NN 101/98., 15/00. i 117/01.).

¹⁵ Zakon o suzbijanju zluporabe opojnih droga (NN 107/01., 87/02., 163/03. i 141/04.).

gama, suzbijanja zloporabe opojnih droga i pomoći ovisnicima o opojnim drogama (u daljnjem tekstu Nacionalna strategija).¹⁶

U obavljanju tih poslova Ured se bavi izradom nacрта Nacionalne strategije koji dostavlja Vladi Republike Hrvatske, te razrađuje provedbu te strategije, koordinira, nadzire i prati učinkovitost njezine provedbe, koordinira rad tijela državne uprave na području suzbijanja zloporabe opojnih droga, daje prethodno mišljenje u postupku donošenja općeg programa za suzbijanje zloporabe opojnih droga, te u postupku donošenja posebnih programa mjera za suzbijanje zloporabe opojnih droga. Također daje mišljenje u postupku donošenja posebnog programa mjera za odvikavanje od ovisnosti i skrbi o ovisnicima o opojnim drogama te povremenim uzimateljima opojnih droga, nadzire provedbu općeg programa za suzbijanje zloporabe opojnih droga i posebnih programa mjera za suzbijanje zloporabe opojnih droga te skrbi o ovisnicima o opojnim drogama i povremenim uzimateljima opojnih droga.

U svome radu nadzire provedbu posebnog programa mjera za odvikavanje od ovisnosti i skrbi o ovisnicima o opojnim drogama te povremenim uzimateljima opojnih droga, zaprima i analizira godišnja izvješća o izvršenju općeg programa za suzbijanje zloporabe opojnih droga i posebnih programa mjera za suzbijanje zloporabe opojnih droga i skrbi o ovisnicima, pomaže ovisnicima o opojnim drogama te povremenim konzumentima opojnih droga koja podnose nadležna ministarstva, državne upravne organizacije i Hrvatski zavod za prevenciju ovisnosti. Zaprima i analizira godišnja izvješća o izvršenju posebnog programa mjera za odvikavanje od ovisnosti. Zaprima i analizira izvješća s podacima o ovisnicima o opojnim drogama i povremenim uzimateljima opojnih droga koji su nakon detoksikacije u postupku odvikavanja, odnosno kojima je pružena pomoć sukladno Zakonu o suzbijanju zloporabe opojnih droga. Ta izvješća vode ovlaštena tijela, ustanove, udruge i pravne, odnosno fizičke osobe koje obavljaju postupak skrbi i pružanja pomoći. Ured zaprima i analizira izvješća o prijavama kaznenih djela i prekršaja u vezi s opojnim drogama, o pravomoćno osuđenim osobama za kaznena djela i prekršaje u vezi s opojnim drogama, o izvršavanju kazne zatvora i drugih sankcija prema tim počiniteljima, o oduzetim količinama opojne droge, novčanim sredstvima i drugoj imovini iz nedopuštenog prometa opojnih droga, te o korisnicima socijalne skrbi, ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga. Također analizira prijave o carinskim prekršajima vezano uz opojne droge, prikuplja i analizira podatke o godišnjim potrebama opojnih droga koje se sukladno Zakonu o suzbijanju zloporabe opojnih droga mogu izraditi i staviti u promet, te prati uzgoj biljaka, uvoz, izvoz i provoz opojnih droga i tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge. Na temelju izvješća o dozvolama nadležnog ministarstva priprema prijedlog raspodjele sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske namijenjenog suzbijanju zloporabe opojnih droga i nadzire trošenje tih sredstava, surađuje s tijelima državne vlasti i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanovama socijalne skrbi, odgojnim, prosvjetnim, kulturnim, zdravstvenim i drugim ustanovama, vjerskim zajednicama, udrugama, zakladama, sredstvima javnog priopćavanja, te pravnim i fizičkim osobama, surađuje s međunarodnim tijelima, ustanovama, udrugama i drugim

¹⁶ www.uredzadroge.hr

pravnim i fizičkim osobama, obavlja i druge poslove na području suzbijanja zlorabe opojnih droga koje mu povjeri Vlada RH.

Iz navedenoga jasna je širina djelokruga rada ovog Ureda. Njegovim radom upravlja predstojnik, a imenuje ga i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog predsjednika Vlade RH. Predstojnik Ureda je za svoj rad i rad Ureda odgovoran Vladi Republike Hrvatske.

Pri Uredu kao stručno tijelo djeluje Stručni savjet koji čine stručnjaci za područje prevencije i suzbijanja zlorabe opojnih droga. Stručni savjet ima predsjednika i deset članova, a na prijedlog predstojnika Ureda imenuje ih Vlada RH. Zadaća je tog tijela da pruža stručnu pomoć u odlučivanju o svim pitanjima suzbijanja zlorabe opojnih droga. Tako Stručni savjet proučava, prati i analizira čimbenike zlorabe opojnih droga, daje stručna mišljenja i predlaže mjere u svrhu otklanjanja uzroka i posljedica zlorabe opojnih droga na kvalitetu života ljudi, prati kretanje te izvršenje mjera i aktivnosti suzbijanja zlorabe opojnih droga, prati i objedinjava te usmjerava aktivnosti koje se poduzimaju u svrhu preventivnog djelovanja na području suzbijanja ovisnosti, te pruža stručnu pomoć nositeljima te aktivnosti na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini, daje stručno mišljenje i prijedloge za donošenje propisa na području suzbijanja zlorabe opojnih droga.

Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga u travnju 2005. godine donio je Akcijski plan suzbijanja zlorabe opojnih droga. To je posebni oblik provedbenog plana kojim se za nadležna ministarstva konkretiziraju smjernice Nacionalne strategija suzbijanja zlorabe opojnih droga kao najvažnijeg strateškog dokumenta na području suzbijanja zlorabe opojnih droga koji čini okosnicu za donošenje posebnih programa i zakonskih propisa, te je okvir za djelovanje svih državnih institucija.

Nacionalna strategija suzbijanja zlorabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj donijeta je u prosincu 2005. za razdoblje 2006.-2012. godine, kako bi se efikasno, koordinirano i sustavno suzbila konzumacija opojnih droga u Republici Hrvatskoj. U skladu s njom u veljači 2006. donijet je i novi Akcijski plan suzbijanja zlorabe opojnih droga. To je bilo nužno s obzirom na povećanje raznovrsnosti opojnih droga, povećanja konzumacije, potrebe razvoja novih programa u svrhu smanjenja ponude i potražnje za drogama te usklađivanja s pravnom stečevinom EU. Naglašava se prevencija i izobrazba u obitelji, odgojnom sustavu i sustavu zdravstva i socijalne skrbi.

6. ZAKLJUČAK

Ovim radom pokušalo se raspraviti konstantno aktualnu problematiku vezanu uz opojne droge i njihovu zlorabu i razmotriti kako kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske regulira navedeno područje. Obrađeni su i neki međunarodni izvori kojima se regulira materija zlorabe opojnih droga, posebice oni koji su oblikovani za Republiku Hrvatsku. Temeljem svega iznijetoga, razvidno je da je hrvatsko kazneno zakonodavstvo usklađeno s međunarodnim aktima i angažirano u međunarodnoj suradnji o problematici droge i suzbijanju njezine ilegalne trgovine. Naša zemlja nije imuna na slučajeve nezakonite trgovine drogom jer je vrlo tranzitno područje koje povezuje Istok i Zapad, a ulaskom Slovenije u Europsku uniju postavljena je granica ujedinjene Europe izravno uz našu

državnu granicu, što je dalje povećalo granični nadzor i obveze Hrvatske kao jednog od budućih kandidata za ulazak u europsko zajedništvo.

Već je ranije zapažena tendencija ekspanzije organiziranog kriminala u svim njegovim pojavnim oblicima, a konstantno je i širenje pojava oblika tog kriminala i sofisticiranijih načina počinjenja kaznenih djela. Hrvatska prati svjetske tendencije u borbi za suzbijanje transnacionalnoga organiziranog kriminala kao "kuge modernog doba", pa je tako 12. prosinca 2000. u Palermu potpisala UN-ovu Konvenciju o transnacionalnom organiziranom kriminalu s dva dopunjujuća Protokola. Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić je 7. 11. 2002. proglasio od strane Sabora donesen Zakon o potvrđivanju te Konvencije i dva dopunjujuća Protokola, Protokol za sprječavanje, suzbijanje i kažnjavanje krijumčarenja ljudi, posebice žena i djece i Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, kao okosnice borbe protiv transnacionalnoga organiziranog kriminala.

Već je ranije spomenuto da je trgovina drogom, ljudima i oružjem jedna od najprofitnijih ilegalnih trgovina u svijetu, a samo sustavna borba na svim razinama društva i međudržavna suradnja mogu pomoći da se takve ilegalne djelatnosti smanje, dok je realno kako će ona postojati dok je svijeta i vijeka. Vezano uz drogu potrebno je što više djelovati na mlade na edukativan način i ukazati im na sve aspekte štetnosti uzimanja opojnih droga, kako bi zaštitili svoje živote i da njihovi životi ne bi bili pretvoreni samo u novčani iznos u džepu nekog dilera.

LITERATURA

Knjige i časopisi

1. Cvjetko, B. (2003). *Kazneno zakonodavstvo i kaznenopravna reakcija na kazneno djelo zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj*. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. Zagreb, 10., 2., 909.-939.
2. Dundović, D. (1998). *Ilegalni promet i trgovina opojnim drogama*. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. Zagreb, 5., 12., 605.-624.
3. Horvatić, Ž. (2002). *Djelovanje međunarodnih organizacija u suzbijanju kriminala*. Pravni fakultet u Zagrebu, Poslijediplomski studij iz kaznenopravnih znanosti.
4. Horvatić, Ž. (2002). *Rječnik kaznenog prava*. Zagreb: Masmedia.
5. Horvatić, Ž., Šeparović, Z. i suradnici. (1999). *Kazneno pravo (poseban dio)*. Zagreb: Masmedia.
6. Torre, R. (2001). *Droge - dugo putovanje kroz noć*. Zagreb: Promotor zdravlja d.o.o.

Statistički podaci

- Statistička izvješća Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske. *Punoljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude*. 2005., 2006., 2007. (1309, 1339, 1366).
- Statistička izvješća Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske. *Maloljetni počinitelji kaznenih djela, prijave, optužbe i osude*. 2006., 2007. (1309, 1339, 1366).
- Konvencije (važeće za Republiku Hrvatsku temeljem Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji. NN-MU 4/94.):

Konvencija o opojnim drogama iz 1961. godine i dopunjujući Protokol. 1972.

Konvencija o psihotropnim tvarima. 1971.

Konvencija protiv nedozvoljenog prometa opojnim drogama i psihotropnim tvarima. 1988.

Zakoni

Kazneni zakon. NN 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08.

Zakon o kaznenom postupku Republike Hrvatske. NN 10/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02., 62/03., 115/06.

Zakon o suzbijanju opojnih droga. NN 107/01., 87/02., 163/03., 141/04.

Internet adrese

www.mup.hr,

www.uredzadroge.hr,

www.undc.org

www.predsjednik.hr/Download/2006/12/20/Predsjednik_RH.ppt

Summary _____

Lana Milivojević

SUPPRESSION OF ILLEGAL DRUG TRAFFICKING AT THE INTERNATIONAL LEVEL IN RELATION TO THE CROATIAN PENAL LEGISLATION

This paper points on problem of the illegal drug trade or drug trafficking. Today, that is a very actual problem closely connected with transnational organized crime. The illicit drug trade is very delicate problem and it operates similarly to other underground markets. For example, various **drug cartels** specialize in the separate processes along the **supply chain**, often localized to maximize production efficiency and minimize damages caused by law enforcement. It is significant that the chain ranges from low-level street dealers who may be individual **drug users** themselves, through **street gangs** and **contractor-like middlemen**, up to multinational empires that rival governments in size. Besides that, in this paper we are going to look closely international legal sources for combating illegal drug trafficking as well as domestic legal sources - Croatian Penal Code with some relevant statistic information.